

עצוב.

זיוה שלנו

איננה.

הדלקתי

נר לזיכרה.

יקירתנו
זיוה הראל
(לבית יקוטיאלי)
נגאלה מיסוריה

ההלוויה תתקיים היום, יום ראשון ה' באלול תשע"א, 4.9.2011
בשעה 16:00 בשער "תמר" בבית העלמין "שדה יהושע"
(כפר סמיר), חיפה

כואבים: עופר וחנה הראל
איה ויוסי מאור
זמירה יקותיאלי
פנינה ויחזקאל מנדלר
הנכדים והנינים

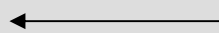
ומצטרפת כמובן כל המשפחה המורחבת.

כשהייתי ילדה לבשתי שמלות וגרביים של זיוה. מדי פעם הגיעה מתל אביב חבילה ובתוכה פרטי לבוש שהיו כבר קטנים על זיוה והתאימו למידתי. זכורות לי במיוחד הגרבים הלבנות שכאשר קופל החלק העליון, שעל הקרסול, התגלתה ריקמה עדינה. לאף אחת מחברותי לא היה זוג גרבים מיוחד שכזה.

ידעתי שיש לי בת דודה בתל אביב, ברחוב שדרות קרן קיימת, ונפגשתי אתה בכל פעם כשהגיעה יחד עם אחיה שמעון ואחותה ברכה אל סבתא שלנו בראשון.

הייתי צעירה מהם והבטתי בפליאה על העירוניים האלה.

לימים נתנה לי זיוה תמונה של סבתא עם הנכדים. התמונה צולמה על יד בית סבתא, בחצר קיוסק רוטשילד. ומשמאל נראה בית הצלם לוונטה.

בלה גיטה בן זאב עם נכדיה - 1937

זיוה בשורה הראשונה מעל סבתא, מימין, ואני משמאלה של סבתא. מחזיקה דובי שקיבלתי מדודה חבצלת כאשר נולדתי. כבר כילדה הבחנתי שתמיד היתה לזיוה תחבושת במקום כלשהו. לרוב על הקרסול. מאוחר יותר התפלאה ששמתי לב.

הנה בית הסבתא כפי שצילמתי בשנת 1966. כבר לא נראה במיטבו אך אצר בתוכו זיכרון של הרבה חוויות של פגישות של הנכדים ושעשועים במרפסת הארוכה או בחדר עם רצפת העץ והארונות עם מראות בצדדים. על שולחן הכתיבה היו תמיד מונחות חוברות בגרמנית "גזונטהייט" שסבתא נהגה לעיין בהן.

גם שריד ממרפסת העץ היפה צילמתי באותו זמן.

ואם הזכרנו את הבית של סבתא (וכולנו מצטערים שלא זכינו להכיר גם את סבא) כאן המקום להביא תמונה שצולמה בחצר הבית בשנת 1923 כאשר הורי זיוה, חביב ואדלאידה, באו בברית הנישואין. ניזכר בהרבה מיקירינו שכבר מזמן אינם איתנו.

**הביקורים בבית יקותיאל בעיר הגדולה תל אביב
זכורים לי היטב. קבלת הפנים החמה, הבית
התרבותי, הגפן המשתרגת במרפסת המטבח
ועליה אשכולות ענבים גדולים במיוחד, הפסנתר,
המדרגות לגג ובכל פינה אוספים של שמעון, בפינת
חדר האורחים קישוט של בית קטן מעץ, ממש
מלאכת מחשבת, שתמיד משך את תשומת לבי,
ואנו הילדים האורחים מתכרבלים במיטות עם
מעקה ברזל מסוגנן וחווים חוויית ילדות משפחתית
חמה.**

**בימות הקיץ היינו קוטפים ענפים ארוכים מעץ
הארוקריה שהיה בכניסה לחצר, רצים יחף לחוף
הים ומנסים להשיט אותם על הגלים.**

**חזרנו מלאי חוויות, ישבנו סביב השולחן בפינת האוכל
שהופרדה מחדר האורחים על ידי מזנון ארוך. אכלנו
מהמטעמים שהגישה לנו דודה אדלאידה במאור פנים
ודוד חביב ישב גם הוא והביע את שביעות רצונו בחיוך
אופייני.**

**וזיוה האצילית והשברירית, החכמה והרגישה לתחושותיו
של כל אחד מהנוכחים, הקרינה מזיוה והכל נראה
כרגעים מופלאים שלא יישכחו. ואכן כך קרה.**

**במשך כל השנים הבאות, כאשר ביקרתי בבית יקותיאל,
חזרתי וסקרתי את שכיות החמדה שנראו מעבר לזכוכית
שבמזנון ושיחזרתי את חוויית הילדות שנחקקה בזכרוני.**

**חלפו שנים. זיוה וגרשון התגוררו בחיפה ובמגרה שלי שמורות
שנות טובות שנשלחו מרחוב הצנובר 40.**

**זמן קצר לאחר ששונתה הכתובת לרחוב טרומפלדור 27 נווה
שאנן עברנו גם אנחנו לחיפה.**

**הנוכחות של זיוה הקלה במידה רבה על הפרידה מהמשפחה
העניפה בראשון ומיד נקשרו נפשותינו, וזיוה היתה לי כאחות.**

**תמיד תמכה, נתנה עצה נבונה ועודדה. הכרתי את כאביה
הפיזיים, מחלותיה, היגון והשכול שפקדו אותה ודממתי מול
האשה החזקה שלא נשמעה אנחה או תלונה מפיה.**

**תמיד אמרתי שהיה כדאי לעבור לחיפה כדי להכיר את זיוה
מקרוב. צר לי שלא יכולתי לסעוד אותה בתקופה הקשה
האחרונה, ויבורכו ילדיה שלא משו ממיטתה.**

**כולנו הכרנו את המשפחה החמה שהקימה זיוה יחד עם
גרשון.**

**התמזל מזלי וזיוה נתנה לי להציץ מעבר לחג ולמועד גם
לחיי יום יום ולגידול הילדים. לצרכי תיעוד נוסטלגי
ומחקר העבירה לי מחברות וברכות של צביקה, עופר
ואיה, והסריקות נשארו במחשב.**

**בחיפה נהגו לחוג את יום האם בחנוכה, ומהדוגמאות
הבאות אפשר ללמוד על האהבה וההערכה שרחשו
הילדים לזיוה האם המסורה.**

אשתף אתכם בדוגמאות אחדות:

לדמי בארבה

תבונך צבי

ע' בסלוחתה

בן חיים - ישמח עב

בן כ"ס - תוגדת אביו

יאלך אגיד לראייה

אלהיך בן אקגיה:

אלהיך את הכתובים.

אלהיך את הכתובים.

אלהיך את הכתובים.

אלהיך את הכתובים.

אלהיך את הכתובים.

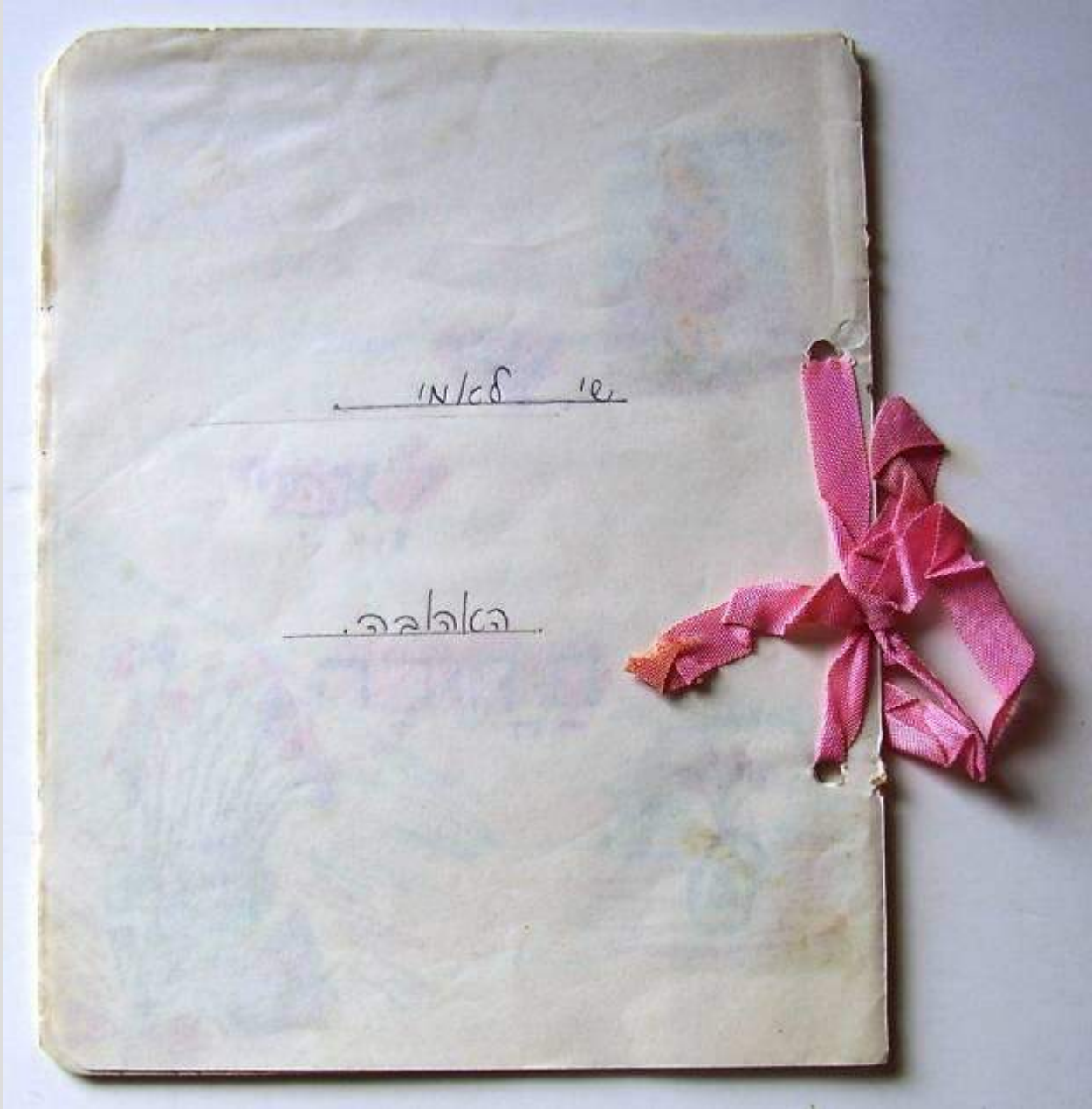
אלהיך את הכתובים.

אלהיך את הכתובים.

אלהיך את הכתובים.

אלהיך את הכתובים.

אלהיך את הכתובים.

1N/108

1000000

Handwritten text on lined paper, possibly a prayer or religious passage, written in a script that appears to be Hebrew or a related Semitic language. The text is arranged in several lines, with some words highlighted in pink and blue. The handwriting is somewhat stylized and includes diacritical marks.

נְשִׂימָה לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ
וְנִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנָיו
וְנִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנָיו
וְנִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנָיו
וְנִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנָיו
וְנִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנָיו

מִן הַיָּם יִשְׁרָף
וְהָיָה לְעָשָׂן
וְהָיָה לְעָשָׂן

וְהָיָה לְעָשָׂן
וְהָיָה לְעָשָׂן
וְהָיָה לְעָשָׂן

וְהָיָה לְעָשָׂן
וְהָיָה לְעָשָׂן
וְהָיָה לְעָשָׂן

וְהָיָה לְעָשָׂן
וְהָיָה לְעָשָׂן
וְהָיָה לְעָשָׂן

וְהָיָה לְעָשָׂן
וְהָיָה לְעָשָׂן
וְהָיָה לְעָשָׂן

מִן הַיָּם וְעַד הַיָּם
וְעַד הַיָּם וְעַד הַיָּם
וְעַד הַיָּם וְעַד הַיָּם
וְעַד הַיָּם וְעַד הַיָּם
וְעַד הַיָּם וְעַד הַיָּם

מִן הַיָּם וְעַד הַיָּם
וְעַד הַיָּם וְעַד הַיָּם
וְעַד הַיָּם וְעַד הַיָּם
וְעַד הַיָּם וְעַד הַיָּם
וְעַד הַיָּם וְעַד הַיָּם

לאמא

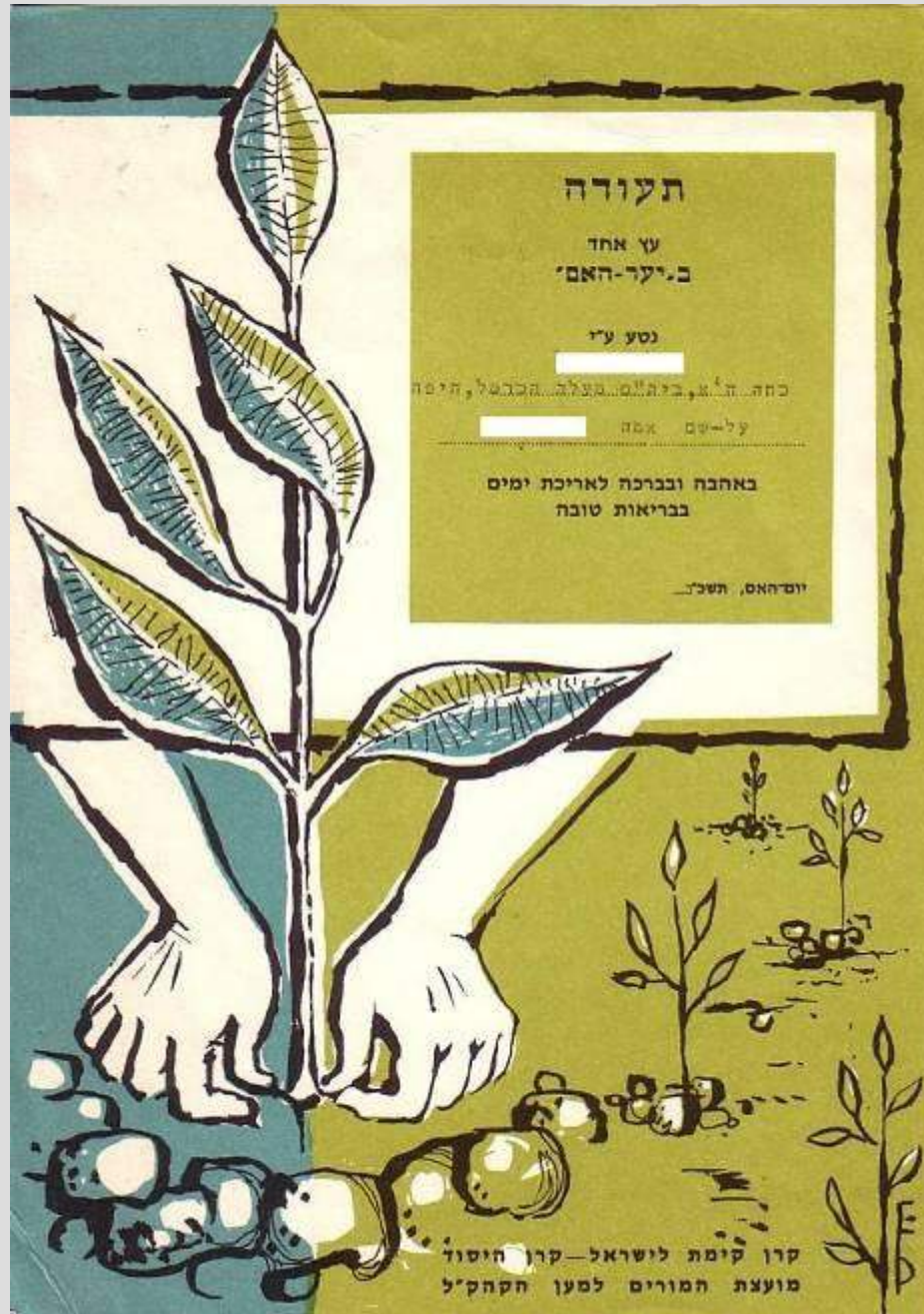
באהבה רבה

בְּחַד אֵלֶיךָ
בְּיוֹם הַמָּוֶת
בְּרַכּוֹת שְׂמַחַת לֵךְ
אֲנִי לְקִדְדָה

להצגה
ברשת
האינטרנט
הייתי חייבת
למחוק את
השמות.
ניתן לנחש
בקלות.

החזרתי
לזיוה את
התעודה
בזמנו.

**לזיוה היו ידי זהב. כל זמן שיכלה תפרה, סרגה ורקמה
ובביתה מצויות עדויות יפהפיות רבות.**

**ושוב התמזל מזלי כשהעבירה לי תמונות של
תחפושות לפורים שהשקיעה בהן מכשרונה.**

**(התמונות מוצגות על ידי בפרק פורים באתר נוסטלגיה
אונליין).**

**אין ספק שמלאכת היצירה הזו תרמה לחיי משפחה
מאושרים, ונוכל לראות את השמחה בפניהם של
שלושת הילדים המחופשים:**

צבי, עופר ואילה הראל 1959

צבי הראל 1957

עופר הראל 1961

איה מאור (הראל) 1961

צבי ועופר הראל 1958

זיוה נהגה להעניק לי מתנות יפות בימי ההולדת.

באחד מימי ההולדת קיבלתי

שעון מיוחד.

הוא מזכיר לי את השעות

היפות שבילינו יחד

בהרצאות, קונצרטים

וחוגים חברתיים.

תמיד פגשנו חברות ומכרים

שהתאספו סביבה לשאול

לשלומה.

**שמחתי כאשר יכולתי לפחות פעם אחת לגמול לזיוה על
ההנאה שגרמה לי תמיד בפגישותינו:**

**יזמתי פגישה של חוג אספנים ממכרי. אחד האספנים
הביא איתו ארגזים מלאים מהמילונים שבאוספו ונשא
הרצאה מתאימה.**

**כמובן שהזמנתי את זיוה, והנה הרים המרצה מילון והציג
לקהל "מילון למונחי ספורט" שכתב חביב יקותיאלי
בראשית המאה הקודמת.**

**זיוה קמה נרעשת ואמרה כי ידעה שאביה כתב מילון בשם
זה אך לא זכתה לראותו.**

**אחד הנוכחים מיהר לצלם את זיוה כשהיא מעלעלת
במילון:**

כך אזכור אותך זיוה יקרה,
במיטבך.

יהי זכרך ברוך!.
ניצה